

migrant», in our view, should be improved and used precisely in the development of legislative regulation of the rights, freedoms and obligations of this category of individuals, as well as to distinguish «the activity of smuggling illegal migrants» with such an unlawful act as «trafficking people». In addition, the article shows some conflicts of migration legislation in Ukraine, which can also lead to the appearance of an illegal person in a physical person.

Keywords: illegal migrant, human rights, migration law of Ukraine.

УДК 341.1

I. М. ПРОЦЕНКО

ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІНИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ООН З ПІДТРИМАННЯ МИРУ НА ДОНБАСІ*

Проаналізовано міжнародно-правове регулювання питань оподаткування місій ООН з підтримання миру та безпеки та її членів, зокрема випадки звільнення їх від такого оподаткування. Розроблені рекомендації щодо зміни податкового законодавства України у разі проведення такої операції в Україні з метою врегулювання територіального конфлікту на Донбасі. Зокрема, ці зміни будуть стосуватися податку на прибуток підприємства, податку на майно, рентної плати за користування радіочасотним ресурсом України, податок на додану вартість, податку на майно, податку на доходи фізичних осіб.

Ключові слова: місія ООН з підтримання миру і безпеки, податки, податкові пільги, податкове право України, право міжнародної безпеки.

© ПРОЦЕНКО Ірина Миколаївна — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

* Стаття підготовлена в рамках цільової теми «Політико-правові засади миротворчої операції на Донбасі: світовий досвід і Україна» наукового проекту «Інтеграція Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний простір України: історичний досвід, сучасні виклики, перспективи»

Проценко И. Н. Перспективы изменения налогового законодательства Украины в условиях проведения Операции ООН по поддержанию мира на Донбассе

Проанализировано международно-правовое регулирование вопросов налогообложения миссий ООН по поддержанию мира и безопасности и ее членов, в том числе случаи освобождения их от такого налогообложения. Разработаны рекомендации по изменению налогового законодательства Украины при проведении такой операции в Украине с целью урегулирования территориального конфликта на Донбассе. В частности, эти изменения будут касаться налога на прибыль предприятия, налога на имущество, рентной платы за пользование радиочастотным ресурсом Украины, налога на добавленную стоимость, налога на имущество, налога на доходы физических лиц.

Ключевые слова: миссия ООН по поддержанию мира и безопасности, налоги, налоговые льготы, налоговое право Украины, право международной безопасности.

Protsenko Iryna. Prospects for changes in the tax legislation of Ukraine in the conditions of the UN Peacekeeping Operation in the Donbas

The article analyzes the international legal regulation of tax issues of UN peacekeeping and security missions, including cases of exemption from such taxation. On the basis of this, recommendations have been developed for amending the tax legislation of Ukraine when conducting such an operation in Ukraine with a view to resolving the territorial conflict in the Donbas. In particular, these changes will concern the corporate income tax, property tax, rental payment for the use of the radio frequency resource of Ukraine, value added tax, property tax, personal income tax.

Keywords: UN peacekeeping and security mission, taxes, tax breaks, tax law of Ukraine, international security law.

Одним із питань, до якого прикута пильна увага багатьох сучасних правознавців України, є особливості проведення миротворчих операцій в різних куточках світу. Обумовлено це тим, що нині політична еліта України все частіше говорить про необхідність проведення такої операції для вирішення територіального конфлікту на Донбасі. При цьому вважається, що найбільш ймовірною моделлю організації такої операції є Місія ООН з підтримання миру та безпеки.

Практика проведення таких операцій свідчить, що держави, як правило, запроваджують на своїх територіях низку

пільг для миротворчих місій ООН, зокрема, для того, щоб зменшити витрати Організації на її утримання та проведення. Ці пільги встановлюються державами передусім на підставі спеціального міжнародного договору, який укладається між ООН та відповідною державою і називається або Угодою про статус сил (поширеною є англійська аббревіатура назви цього договору SOFA), або Угодою про статус місії (англ. аббревіатура SOMA).

Для спрощення процесу їх укладення в рамках ООН було розроблено Типову угоду про статус сил між Організацією Об'єднаних Націй і країнами, в яких проводяться операції¹ (далі Типова угода). Цей документ представлений Генеральним Секретарем ООН як такий, що «покликаний служити основою для розробки індивідуальних угод, які будуть укладатися між Організацією Об'єднаних Націй і країнами, на території яких проводяться операції з підтримання миру. Оскільки угода є типовою, в неї можуть вноситися зміни, які підлягають узгодженню сторонами в кожному конкретному випадку»². Отже, положення Типової угоди не носять обов'язкового характеру, однак, якщо проаналізувати SOFA та SOMA, які були розроблені на її основі (наприклад, Угоду між Організацією Об'єднаних Націй і Урядом Республіки Кот-д'Івуар щодо статусу Місії Організації Об'єднаних Націй в Кот-Д'Івуарі від 18 вересня 2003 р.³ (далі SOMA Кот-д'Івуар), Угоду між Ліберією та Організацією Об'єднаних Націй щодо статусу Місії Організації Об'єднаних Націй в Ліберії від 6 листопада 2003 р.⁴ (далі SOMA Ліберія), Угоду між Урядом Лівії та Організацією Об'єднаних Націй про статус Місії Організації Об'єднаних Націй з підтримки Лівії від 10 січня 2012 р.⁵ (далі SOMA Лівія)), то є помітним, що в багатьох моментах вони наслідують її. Зокрема, цими Угодами передбачається ряд пільг в сфері оподаткування, окрім цього ними додатково враховуються податкові пільги, встановлені у Конвенції про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй 1946 р.⁶ (далі — Конвенція).

Отже, у випадку проведення в Україні миротворчої операції ООН, податкове законодавство буде доповнено рядом пільг із

сплати податків Місією ООН в Україні та її учасниками. Зокрема, якщо керуватися положеннями Типової угоди та Конвенції, то Місія ООН з підтримання миру має бути звільнена від сплати всіх прямих податків. При цьому, це стосується майна, грошових коштів та активів не тільки Операції, а й держав, які направляють контингент, окрім тих, що становлять плату за надане комунальне обслуговування (п.4, 5, 15 Типової угоди, Розділ 7 Конвенції).

Як відомо, до прямих податків в Україні відносять, передусім, податок на прибуток підприємства і, до речі, Україна, на підставі своїх міжнародно-правових зобов'язань вже запровадила до вітчизняного податкового законодавства ряд пільг щодо його сплати. Мова йде про п. 133.2.1 ст. 133 Податкового кодексу України (далі ПКУ), згідно якого від даного податку звільняються установи та організації, які мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України. Варто зазначити, що Типова угода, регулюючи інші, не податкові відносини, також передбачає застосування визнаних міжнародним правом дипломатичних привілеїв та імунітетів, у зв'язку з чим виникає питання: Чи не буде поширюватися п. 133.2.1 ст. 133 ПКУ на Місію ООН з підтримання миру в Україні? Однак, в науці міжнародного права, під «дипломатичними привілеями та імунітетами» розглядають «сукупність нерозривно взаємопов'язаних між собою спеціальних прав, пільг і переваг, які згідно з міжнародним правом надаються дипломатичному представництву держави, його главі та членам персоналу дипломатичної місії»⁷. Отже, в ПКУ мова не йде про ті привілеї та імунітети, якими має наділятися Місія, оскільки вони не є дипломатичними привілеями та імунітетами, а ближчі до привілеїв та імунітетів міжнародної організації. Отже, при проведенні в Україні Місії ООН з підтримання миру та безпеки, на наш погляд, до п. 133.2.1 ст. 133 ПКУ повинні бути внесені відповідні доповнення, наприклад, до фрази «за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї та імунітети згідно з міжнародними договорами України», додати фразу «а також Місії ООН з підтримання миру в Україні

та підрозділів збройних сил іноземних держав, що беруть участь в Місії/Операції ООН з підтримання миру в Україні». Також в ст. 142 ПКУ можна відобразити положення Типової угоди та Конвенції про те, що звільняється від оподаткування майно, грошові кошти та активи Операції ООН з підтримання миру в Україні та підрозділів збройних сил іноземних держав, що беруть участь в Операції з підтримання миру в Україні.

Ознаки прямого податку, на наш погляд, має податок на майно, який згідно ст. 265 ПКУ складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортного податку; плати за землю. Податок на майно не буде сплачуватися Місією і державами, які надсилатимуть контингент для участі в Операції в силу названого вище Розділу 7 Конвенції, який поширюється на будь-яке майно, грошові кошти та активи. Окрім цього, на нашу думку, плата за землю не повинна сплачуватися Місією ООН відповідно до п. 16 Типової угоди, згідно якого Уряд надає Операції ООН з підтримання миру на безоплатній основі та за погодженням із Спеціальним представником Генерального секретаря ООН або Командувачем військовим компонентом Місії такі ділянки для штаб-квартири, таборів або інших приміщень, які можуть знадобитися для проведення оперативної і адміністративної діяльності Операції і для розміщення її членів. Одночасно, слід пам'ятати, що п. 38 (і подальшими) Розділу 10 ПКУ передбачається, що на період проведення антитерористичної операції не сплачуються плата за землю та податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, якщо об'єкти оподаткування розташовані на тимчасово окупованій території та/або території населених пунктів на лінії зіткнення (п. 38.6 та 38.7). Отже, плата за землю та податок на нерухоме майно не повинні сплачуватися Місією, однак, на наш погляд, для уникнення непорозумінь на практиці, в Угоді про статус місії ООН з підтримання миру, що буде укладатися між Україною та ООН (далі SOFA Україна) варто перелічити всі податки, на які будуть поширюватися пільги. В разі включення до їх складу плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки варто внести:

до п. 266.2.2 ст. 266 ПКУ доповнення з приводу того, що не є об'єктом оподаткування об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності Місії ООН з підтримання миру в Україні (пп. м)), якщо Місією буде будуватися інфраструктура, необхідна для виконання її мандату; до п. 282.1 ст. 282 ПКУ, яка визначає пільги (а саме, звільнення) щодо сплати податку для юридичних осіб — доповнення у вигляді пп. 282.1.6. «Місія/Операція ООН з підтримання миру в Україні». Щодо сплати в Україні транспортного податку, слід враховувати, що його регулює ст. 267 ПКУ і вона не передбачає ніяких пільг, навіть дипломатичні представництва іноземних держав в Україні від нього не звільнюються. Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше 5 років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати (п. 267.2.1 ст. 267 ПКУ). Отже, якщо Місією будуть використовуватися такі автомобілі, і в SOFA Україна буде домовлено, що вона звільняється від оподаткування транспортним податком, тоді до ст. 267 ПКУ має бути внесене відповідне доповнення.

До прямих податків, на наш погляд, відноситься й рентна плата. Однак ми також вважаємо за доцільне в SOFA Україна окремо передбачити, що Місія звільняється і від даного податку, або хоча б від рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, оскільки серед перелічених в ПКУ видів рентної плати з діяльністю Місії найбільш пов'язаною є саме ця. Варто зазначити, що окремі положення, присвячені зв'язку, містяться в Типовій угоді (10 і 11) та Конвенції (Розділ III), однак вони не регулюють питання сплати Місією податків за користування радіочастотним ресурсом. В свою чергу, SOFA/SOMA, укладені між ООН та іншими державами, не є однотипними в питанні скасування плати за користування радіочастотним ресурсом. Деякі з них повторюють положення Типової угоди, а, наприклад, в SOMA Лівія окремо передбачено, що Місія звільняється від всіх податків і будь-яких платежів за розподіл частот, а також всіх податків і будь-яких плате-

жив за їх використання (п. 9 (а)). Отже, в SOFA Україна може бути включений такий же пункт, як і п. 9 (а) SOMA Лівія, в результаті чого Місія ООН з підтримання миру має бути додана до ч. 2 ст. 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» від 1 червня 2000 р.8 в якості спеціального користувача радіочастотними ресурсами, які відповідно до п. 254.2 ст. 254 ПКУ не є платниками цієї рентної плати.

Окрім прямих податків, Місія ООН з підтримання миру в Україні звільнятиметься від загального податку з обігу щодо всіх офіційних закупок на місцевому ринку (п. 20 Типової угоди). Податок з обігу в ряді країн світу є основним видом непрямих податків, однак в Україні такого податку не передбачено. Натомість, діє такий непрямий податок, як податок на додану вартість, тому в Угоді SOFA Україна (в пункті, що стосуватиметься офіційних закупок Місії на місцевому ринку) та в ПКУ слід буде передбачити пільги щодо нього. Зокрема, до ст. 195 ПКУ можна ввести підпункт, згідно якого за нульовою ставкою мають оподатковуватися операції з постачання товарів, необхідних для виконання Місією ООН з підтримання миру в Україні свого мандату та забезпечення її життєдіяльності, або ж в п. 197.2 ст. 197 ПКУ (та пов'язані з ним підзаконні нормативно-правові акти), який передбачає звільнення від оподаткування операцій з постачання та ввезення на митну територію України товарів/послуг, передбачених для власних потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні, внести також операції із здійснення офіційних закупок на місцевому ринку Місії ООН з підтримання миру.

Також у SOFA Україна варто передбачити пільги і щодо сплати інших непрямих податків, наприклад, акцизного податку. Адже, згідно Розділу 8 Конвенції, Операції ООН з підтримання миру можуть звільнитися від акцизних зборів та податків, що включаються в ціну при купівлі-продажу рухомого і нерухомого майна, якщо для виконання офіційних цілей Місії буде купуватися значне майно. В цьому Розділі Конвенції звер-

тає на себе увагу те, що ним передбачається право, а не обов'язок приймаючої держави скасовувати акцизи.

Отже, якщо в Угоді SOFA Україна буде домовлено одержання Місією пільг із сплати акцизного податку, то тут слід враховувати, що на місцевому ринку Місія, ймовірно, буде купувати такі підакцизні товари, як пальне, електричну енергію й, можливо, транспортні засоби. Як покупець цих товарів Місія, юридично, не вважається платником податку, оскільки згідно ст. 212 ПКУ таким є той господарюючий суб'єкт, що виробляє чи продає підакцизні товари на митній території України. Тому пільги для Місії можуть бути встановлені шляхом включення до ПКУ норми про те, що пальне, електрична енергія, транспортні засоби реалізуються господарюючими суб'єктами України Місії ООН з підтримання миру за нульовою ставкою акцизного податку, при цьому слід обмірковувати доцільність застосування процедури податкового векселя, до якої сьогодні вдаються згідно податкового законодавства України у випадку торгівлі підакцизними товарами за нульовою ставкою. Або ж пільги в сфері акцизного оподаткування можуть встановлюватися шляхом повернення Місії з Державного бюджету сплаченого нею акцизного податку, але процедура такого повернення має бути детально розроблена.

Подібні аспекти щодо звільнення від непрямого оподаткування відображені, наприклад, в SOMA Ліберія, зокрема в пункті, присвяченому закупкам Місії на місцевому ринку, передбачено, що відносно обладнання, продовольства, предметів постачання, матеріалів та інших товарів і послуг, що закуповуються Місією в Ліберії або підрядниками на місцевій основі виключно для службового використання Місії, Уряд вживає належних адміністративних заходів зі звільнення від будь-яких акцизів чи податків, включених в ціну товару, або по їх поверненню. Уряд також звільняє цю Місію і підрядників від сплати загальних податків з продажів по відношенню до всіх місцевих закупівель для службового користування (п. 21). До непрямих податків, безумовно, відноситься і мито, однак положення Типової угоди та Конвенції є настільки різноманіт-

ними щодо пільг із його сплати, що це повинно стати предметом окремого наукового дослідження.

Типова угода та Конвенція передбачають також ряд пільг із сплати податків членами Місії ООН з підтримання миру. Передусім, вони звільняються від сплати податків на зарплату і винагороди, одержувані від ООН або від держави-учасниці, та на будь-який дохід, отриманий за межами країни, в якій проводиться операція (п. 29 Типової угоди). В Україні ці особи повинні бути звільнені, передусім, від податку на доходи фізичних осіб, а також від сплати військового збору (було б навіть нелогічним обкладати членів Операції ООН з підтримання миру цим податком). Якщо говорити про податок на доходи фізичних осіб, то варто враховувати, що згідно п. 162.2 ст. 162 ПКУ не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерела їх походження в Україні і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені чинним міжнародним договором України, щодо доходів, які він отримує безпосередньо від провадження дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором діяльності. Для правильного застосування даної статті ПКУ необхідно враховувати положення Типової угоди та Конвенції щодо правового статусу різних категорій співробітників Операції. Так, ними передбачено, що вище керівництво місії наділяється привілеями та імунітетами, вилученнями та пільгами, що надаються, згідно з міжнародним правом, дипломатичним представникам, отже, на цих осіб поширюється п. 162.2 ст. 162 ПКУ повною мірою. Однак інші члени Операції, згідно Типової угоди, не завжди прирівнюються до дипломатичних представників і щодо них передбачаються окремі пільги, для отримання яких необхідні зміни і доповнення мають бути внесені до п. 162.2 ст. 162 ПКУ.

Додатково, всі перелічені особи звільняються від сплати інших прямих податків, за винятком муніципальних податків за надані послуги (п. 29 Типової угоди). Складно сказати, якими ще прямими податками, окрім податку на доходи, можуть обкладатися члени Місії ООН з підтримання миру в Україні. Разом з цим слід враховувати, що придбання ними на

території України нерухомості, придбання чи використання земельних ділянок і т. ін. може призвести до того, що вони повинні будуть сплачувати відповідні податки і збори, оскільки всі пільги, передбачені Типовою угодою, поширюються тільки на випадки виконання Місією та її членами своїх офіційних функцій, однак навряд щоб член операції вчиняв вищезазначені юридичні факти для виконання своїх офіційних повноважень.

Цікавим аспектом Типової угоди є те, що члени Місії ООН з підтримання миру, що набираються на місцях, також можуть звільнитися від податків, як це передбачено розділом 18 в Конвенції, тобто від оподаткування окладів і винагород, сплачуваних їм ООН. У разі, якщо ці особи будуть звільнені від податку на доход фізичних осіб, відповідні доповнення мають бути внесені до п. 162.2 ст. 162 ПКУ.

Отже, останнім часом в Україні Операція ООН з підтримання миру все частіше розглядається в якості єдиного способу вирішення конфлікту на Донбасі. Але українські правознавці поки що мало досліджують цивільно-, господарсько-, податково-правовий та інші аспекти проведення такої операції. Нами встановлено, що ряд питань, пов'язаних, наприклад, з податковим статусом Місії ООН з підтримання миру, буде регулюватися, передусім, міжнародною угодою про статус сил, яка укладатиметься між ООН і Україною на основі розробленої під егідою ООН Типової угоди та Конвенцією про привілеї та імунітети ООН 1946 р. Згідно них, Місія ООН з підтримання миру повинна буде звільнитися від сплати прямих і непрямих податків, а її члени — від податку на доходи фізичних осіб. Для того, щоб ці положення були правильно виконані в Україні, на наш погляд, в Угоді між ООН і Україною про правовий статус місії ООН з підтримання миру має бути чітко обумовлено, що майно, грошові кошти та активи Місії і держав, які направляють в Україну контингент не повинні обкладатися податком на прибуток підприємства, податком на майно. Окремо слід обумовити питання звільнення від сплати Місією транспортного податку та рентної плати за користування радіочастотним

ресурсом України. Також, Місія ООН з підтримання миру повинна звільнитися від непрямих податків: податку на додану вартість, акцизу, митних зборів. Щодо перших двох податків в українському законодавстві варто передбачити або процедуру повернення сплачених Місією податків, або відповідні товари повинні продаватися їм за нульовою ставкою.

1. Доклад Генерального Секретаря ООН «Всестороннее рассмотрение всего вопроса об операциях по поддержанию мира во всех их аспектах. Типовое соглашение о статусе сил для проведения операций по поддержанию мира» от 9 октября 1990 г. № A/45/594. URL: <https://undocs.org/ru/A/45/594>. 2. Там само. 3. *Соглашение* между Организацией Объединенных Наций и правительством Республики Кот-д'Ивуар относительно статуса Миссии Организации Объединенных Наций в Кот-д'Ивуаре. Абиджан, 18 сентября 2003 года // Юридический ежегодник Организации Объединенных Наций: 2003 год. Нью-Йорк. 2009. С. 32-37. 4. *Соглашение* между Либерией и Организацией Объединенных Наций относительно статуса Миссии Организации Объединенных Наций в Либерии. Монровия, 6 ноября 2003 года // Юридический ежегодник Организации Объединенных Наций: 2003 год. Нью-Йорк. 2009. С. 37-51. 5. *Agreement* between the Government of Libya and the United Nations concerning the status of the United Nations Support Mission in Libya. Tripoli, 10 January 2012. United Nations Juridical Yearbook: 2012. United Nations. New York 2013. P 13-26. 6. *Конвенция* о привилегиях и иммунитетах Объединенных Наций от 13 февраля 1946 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/privileg.shtml. 7. *Мельник А. Я.* Дипломатичні привілеї та імунітети. // Енциклопедія міжнародного права. У 3 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Т. 1 А-Д. Київ: Академперіодика, 2014. С. 804. 8. *Про радіочастотний ресурс України: Закон України від 1 червня 2000 р. № 1770-III.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1770-14>.

Protsenko Iryna. Prospects for changes in the tax legislation of Ukraine in the conditions of the UN Peacekeeping Operation in the Donbas

Ukraine is increasingly considering the conduct of a UN peacekeeping operation as the only way to resolve the conflict in the Donbas. At the same time, Ukrainian lawyers have so far little studied civil, economic, tax, and other aspects of such an operation. At the same time, we have established that a number of issues related to the tax status of the UN Peacekeeping Mission are regulated, as a rule, on the basis of an international agreement on the status of

forces concluded between the UN and the relevant state. It is developed on the basis of the Model Agreement created by the UN. Based on this Model Agreement, as well as the 1946 Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations, we established that the UN Peacekeeping Mission should be exempted from direct and indirect taxes, and its members should be implemented in Ukraine, in our opinion, in the Agreement between the UN and Ukraine on the legal status of the UN Peacekeeping Mission, it should be clearly stated that the assets, funds and assets of the Mission and the States that send to Ukraine contingent should not be subject to corporate income tax, property tax. Separately, it is necessary to stipulate the issue of payment of transport tax and rental payment for the use of radio frequency resources of Ukraine. Also, the UN peacekeeping mission should be exempted from indirect taxes: value added tax, excise tax, customs duties. Regarding the first two taxes, Ukrainian legislation should provide for either a procedure for the return of taxes paid by the Mission, or the relevant goods should be sold to them without taking into account this tax. Based on the analysis, proposals were made to change the tax legislation of Ukraine in the case of a UN Peacekeeping operation on its territory.

Keywords: UN peacekeeping and security mission, taxes, tax breaks, tax law of Ukraine, international security law.

УДК 341.2

К. Г. ТУЛБА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСКОРДОННОГО РУХУ ОСІБ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Проаналізовано міжнародні угоди, укладені Україною та суміжними державами, які регулюють правила здійснення місцевого прикордонного руху. Виокремлено найважливіші проблеми, спричинені недоліками правового забезпечення транскордонного руху. Надано пропозиції щодо вирішення таких проблем шляхом доповнення положень міжнародних угод, що встановлюють правила місцевого прикордонного руху.